Գրիգոր Մագիստրոսի անունը, որպէս վանքի չինող, եթէ որեւէ արձանագրութիւն տեսած լինէր: Բայց բարեզեղ եպիսկոպոսը, որ յիշւում է 1051 թուի արձանագրութեան մէջ, հաւանօրէն, այն անձն է որ մասնակից 1295 թուի ժողովին, դումարուած Սեւիսանոս Օրբելեանի նախաձեռնութեամբ ընդդէմ Գրիգոր Անավարզեցու: Վանքերն եւս իրենց դործելակերպ ունէին, երբ խնդիրը հասնում էր վանքի արտօնութիւնները պաշտպանելու: Ամեն պարագայի քարերի լեզուն եւս պէտք ունի քննութեան նախ քան ականջ կախել նրանց թելադրութեանց:

Թանատի վանքի մի արձանագրութիւն կարդացւում է այսպէս.

Ցանուն այ.ես Բուբայիս Թոռնս Սամա Դաւլին որդի
Ս.յնասունայ ես Սարգիս որ տվի Թանատի վանից
սբ.
Ստեփանոսի գՋաբի նայ վարին հողն նացան հայրենիք
Նաքան տվին ինձ զայտնութե. ե. աւր. թ. խր. անով, ով
Ֆափանէ յժր. հայրապետացն նզովեալ եղիցի: (Ա. 167)

Հ. Գարեգինը կարեւոր սրբագրութիւններ է արել իր նախորդների արտագրութեանց մէջ: Ցիշենք միայն՝ «Ջաբնավարին հողնացան հայրենիք անքակ» անխմասո ընթերցուածը, կամ «գՋաաինաց վարին հողնացանի հայրենիքն»: Սամադաւլէ Սամադդաւլէ արաբ. անուշ. Ս.յնասուն կամ Ս.յնասունա. հաւանօրէն պարսիկ Ս.յնասիմա, «մաքուր երես ունեցող»: Սակայն մնում են տակաւին մութ կէտեր: Ի՞նչ է նշանակում «գՋաբի նայ վարին հողն». արդեօ՞ք ճամփի (ճանապարհի) այն վարի հողը: Հ. Գարեգինը հնարաւոր է դտնում կարդալ նաեւ Ջաաի. գուցէ ջափի (ճամփի): Ցայտնութեան Ե. աւր. թւում է թէ պէտք է կարդալ Ա. աւր: Տարօրինակ է որ արձանագրութիւնը սկսում է Բուբայիս, բայց չարունակում է Սարգիս խօսելով միայն իր անունով, (տվի, նաք (=նոքա) տվին ինձ): Հ. Գարեգինը չի նշանակել թէ դրան որ կողմն է դտնւում այս արձանագրութիւնը: Բայց յաջորդ արձանագրութեան համար ասուած է որ դրան աջ կողմն է դետեղուած եւ կարդացւում է այսպէս.

Կամաւ այ. ես Բաւբինայ միայրանեցայ Սբ. ուխտիս եառու յիմ հալալ ընչից ընձայ ի Սբ. Սեւիսանոս միայրանքս սահմանեցին բ. աւր պատարագ սբ. խաչին. կատարիչքն աւրհնի յայ.: (Ա. 168):

Անտարակոյս է որ այս Բաւբինայ նոյն անձն է ինչ որ նախորդ արձանագրութեան մէջ կոչուած է Բուբայիս եւ որի նուիրաբերութիւնն չէր յիշուած. այս տեղ պակաս լրացւում է: Արդեօ՞ք դրիչն է պատասխանատու այս անկարդ դրութեան համար: Անձի անունն է իսկապէս Բուբայ եւ ոչ Բուբայիս, որ է փոխան ես Բուբայ-u: Բաւբինայ պէտք է կարդալ՝ Բաւբի նայ միայրանեցայ, ուր նայ ժողովրդական լեզուի մէջ ահա-ի իմաստ ունի եւ կարծես թէ ակնարկ է թէ լրացնում է ինչ որ բաց է թողած նախընթաց արձանագրութեան մէջ: Առաջին արտագրողները կարդացել են Բուբինայ, որ իրաւունք է տալիս համարել իսկական ձեւը Բուբի եւ ո՞չ բաւբի: Բուբայ անունը յայտնի է Հայր Օհաննավանքի (Նոր-Բայազիտի մօտ) մի արձանագրութիւնից: Բուբայ կարող է սղուել Բուբէ (յիշենք հին Դատաբայ եւ Դատաբէ), որից եւ Բուբի՞: Կեչառիսի մի արձանագրութեան մէջ (յաւել. Ա. 42) ոմն Հայրաձայն դնել է «յԱռինչք յիմ պատրոն Բուպալէն»: Իսկ Բուբայի արձանագրութեան մէջ ասուած է որ նա «եւ առու ինչք զայդին Ոսկեբակայ» եւ այլն: Առուիչք, հաւանօրէն, նոյն Առինչի դիւղն է: Եթէ այս ճիշտ է, այն ժամանակ Բու պ – ալ սրբագրելու է Թեբեւս Բուպա յ էն, նոյն Բուբայ անուան մի այլ հնչիւնը: Հարկաւ անձերը կարող են տարբեր լինել. կայ եւ Բոբա(յ) եւ Բոբէ, որ կնոջ անուն է: Քիչ չեն արձանագրութիւնները որ նման դիտողութեանց առիթ են տալիս:

Ցատուկ անուններդ ուղղելիս՝ լաւ կը լինէր յիշատակել այլ վկայութիւններ, եթէ կան ի նպաստ նոր ընթերցումի: Օր. Թեկղի անուան փոխարէն Հ. Գ. կարդում է Թէիկ (Ա. 163): Ի հաստատութիւն, պէտք էր յիշել նոյն անունը Թայիկ եւ Թաիկ դրութեամբ պատահում են այլուր (Բազնայր, Հոռոմոս եւ Ցովհաննավանք):

Կան դէպքեր, ուր հնարաւոր է ճշտել ընթերցումը. Օր. գկաւանոցի նորքն աւելի լաւ է կարդալ՝ գկաւանոց ի նորքն: Այնծանօթ եւ անսովոր բառեր պէտք է նկատողութեան առնուին, մինչեւ անգամ երբ դժուար է մեկնել: Օր. Շիւակնատուն, անշուշտ չինական ատուն, թէեւ իրական իմաստը մնում է մութ: Նավայոար=Նաւասարդ, ասարանոց, որ Հ. Գ. կարծում է ուղղել՝ ամարանոց: Թւում է թէ պարսիկ hasar=սառոյց բառից է եւ նշանակում է սառցատուն: Քրդերէնում ծանօթ է այդ բառը, թէեւ յեղաշրջուած՝ sahar, եւ ուրեմն հաւանական է որ մեր ժողովուրդի մէջ էլ դործածական լինէր:

Նուիրատուների տալիքը եւ պայմանները աւելի կարեւոր են քան կարծւում է եւ պէտք է ուշադիր լինել ստոյգ ընթերցանութեամբ: Օր. Մամքուն նուիրում է Ի.=20 դահեկան եւ պարտաւորում երկու ժամ (Ցաւ. Ա. 83): Սխալ է, պէտք է կարդալ Ճ.=40 դահեկան: Նկատելի է որ տարուան մէջ մի ժամ (այսինքն, պատարագ կամ եկեղեցական պաշտօն արժէ 20 դահեկան, երկու ժամը՝ 40 դահեկան, երեք ժամը՝ 60, վեց ժամը՝ 120 եւ այլ.) երբ մի այդպէս նուիրաբերողը պահանջում է 2 ժամ, նշանակում է նորա այդին արժէ 2×20=40 դահեկան: Եւ ուշադրաւ է, որ այդինների խոշոր մասը դնահատուած է 2 ժամ, այսինքն 40 դահեկան: Երբ մի խորանի չինութեան համար պարտադրում է չորս ժամ, նշանակում է չինութիւնը նստել է 4× 20=80 դահեկան: Այսպիսով ստանում ենք մի որոշ պատկեր տնտեսական կեանքի վերաբերեալ երեւոյթների: Ոմն (Ցաւ. Ա. 33) տալիս է 1000 սպիտակ եւ խնդրում հինդ ժամ: Հինդ ժամը արժէ 5×20=100 դահեկան. որի հակակշիռն է հազար սպիտակ, ասել է թէ